Güncel öğretmen paketlerimizi incelemek için tıkla: https://www.shopier.com/s/store/tarihkursu

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM (BEP) YAZILI SINAVI

Tarihçiler geçmişte yaşanmış olayları yeniden anlamak için çeşitli belgelere ve kalıntılara ihtiyaç duyarlar. Şanlıurfa'da bulunan Göbeklitepe'deki T şeklindeki dikili taşlar, Neolitik Dönem insanlarının yaşam biçimini öğrenmemizi sağlayan çok önemli kanıtlardır. Tarihçiler bu kanıtları inceleyerek geçmiş yaşantıları ve eserleri yeniden inşa ederler. Böylece geçmişte ne olduğunu daha iyi kavrayabiliriz.

Soru 1: Tarihçiler geçmişte yaşanmış olayları ve insanların yaşam biçimlerini nasıl yeniden inşa ederler?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Tarihçiler geçmişte yaşanmış olayları ve insanların yaşam biçimlerini, Göbeklitepe'deki dikili taşlar gibi geçmişten günümüze ulaşan belgelere, kalıntılara ve kanıtlara dayanarak yeniden inşa ederler.

Metin: Tarih bilimi, geçmişte yaşamış insanların faaliyetlerini, birbirleriyle olan ilişkilerini ve kurdukları uygarlıkları konu edinir. Örneğin doğada meydana gelen yanardağ püskürmeleri ya da gezegenlerin hareketleri fen bilimlerinin alanına girerken; insanların bu olaylardan nasıl etkilendiği tarihin konusudur. İnsanların geçmişte dünyayı nasıl anlamlandırdığı ve ne tür işler yaptığı tarih araştırmalarının merkezinde yer alır. Bu nedenle tarih, doğrudan insanı ve toplumları inceleyen bir sosyal bilimdir.

Soru 2: Doğa olayları ile tarih bilimi arasındaki temel fark nedir ve tarihin ana konusu kimdir?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Doğa olaylarının kendisi fen bilimlerinin konusuyken, insanların bu olaylardan nasıl etkilendiği ve geçmişte ne tür faaliyetler yaptığı tarihin konusudur; dolayısıyla tarihin ana konusu insan ve insan topluluklarıdır.

Güncel öğretmen paketlerimizi incelemek için tıkla: https://www.shopier.com/s/store/tarihkursu

Geçmişten günümüze kadar ulaşan eski paralar, yazılı kil tabletler, toprak çömlekler ve mimari yapılar birer tarihsel kaynaktır. Örneğin Selçuklu Dönemi'nden kalan altın sikkeler ve Orhan Bey'in 1324 yılına ait vakfiyesi tarihe ışık tutan değerli izlerdir. Tarihçiler araştırma yaparken bu tür kaynaklardan edindikleri bilgilere 'kanıt' adını verirler. Eldeki kanıtlar ne kadar çok ve çeşitli olursa yapılan tarih araştırması o kadar sağlam olur.

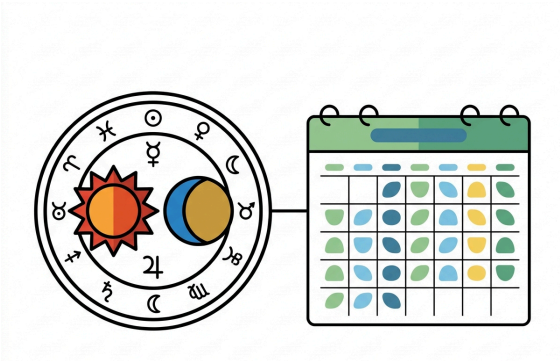
Soru 3: Tarihçilerin geçmişi araştırırken yararlandığı tarihi kaynaklara ve bu kaynaklardan elde edilen bilgilere ne ad verilir?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Tarihçilerin yararlandığı eski paralar, yazılı tabletler, vakfiyeler ve çömlekler birer 'tarihsel kaynak'tır; bu kaynaklardan elde edilen bilgilere ise 'kanıt' adı verilir.

Tarihsel olayların meydana geliş sırasını belirlemek ve geçmişi anlaşılır kılmak için 'kronoloji' yani zaman dizini kullanılır. Sümerler ilk ay takvimini hazırlarken, Eski Mısırlılar ilk güneş takvimini kullanarak zamanı bölümlere ayırmışlardır. Olayların ne zaman başladığını ve bittiğini kronolojik sıraya koymak, olaylar arasındaki sebep-sonuç bağını kurmamıza yardımcı olur. Bu sayede insanlık tarihinin gelişimi daha kolay öğrenilir.

Soru 4: Tarihsel olayları kronolojik bir sıraya dizmek tarih araştırmalarına nasıl bir katkı sağlar?

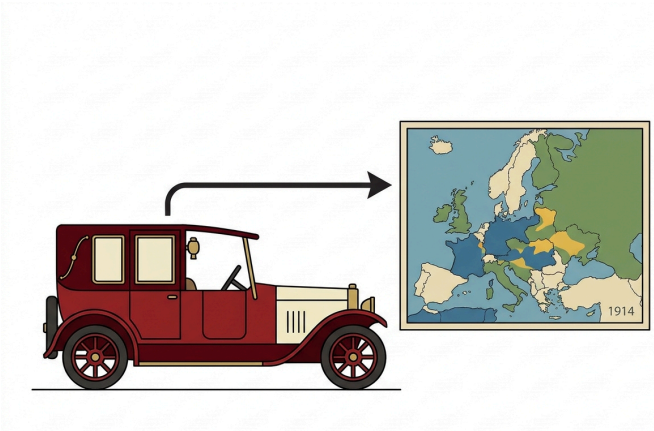
Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Olayları kronolojik sıraya koymak, olaylar arasındaki sebep-sonuç bağını daha sağlam kurmamızı sağlar ve geçmişin akışını anlamamızı kolaylaştırır.

Güncel öğretmen paketlerimizi incelemek için tıkla: https://www.shopier.com/s/store/tarihkursu

Metin: Tarihte gerçekleşen olaylar tesadüfen ortaya çıkmaz; her olayın arkasında hazırlayıcı ve tetikleyici nedenler bulunur. Örneğin 1914 yılında Arşidük Franz Ferdinand'ın Saraybosna'da suikasta uğraması I. Dünya Savaşı'nı başlatan tetikleyici nedendir. Savaşın başlamasına yol açan ekonomik rekabet ve siyasi gerginlikler ise arka plandaki derin nedenleri oluşturur. Tarihçiler 'niçin' sorusunu sorarak olayların nedenlerini ve sonuçlarını ortaya çıkarırlar.

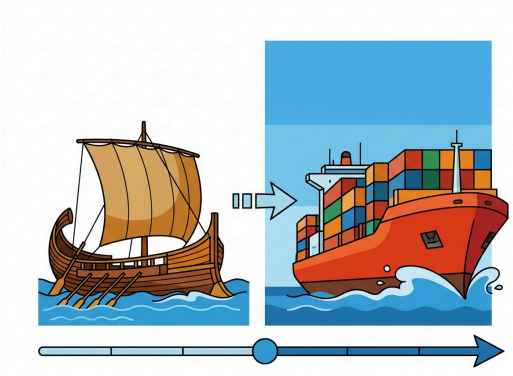
Soru 5: Tarihsel bir olayın meydana gelmesinde etkili olan 'tetikleyici neden' ile 'arka plan neden' arasındaki farkı anlatınız.

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Tetikleyici neden olayı doğrudan harekete geçiren belirgin gelişmedir (örneğin suikast); arka plan nedenler ise olayın meydana geldiği ortamı ve derin sebepleri (ekonomik rekabet, siyasi gerginlikler) oluşturan nedenlerdir.

Toplumlar zaman içinde hem değişir hem de bazı alışkanlıklarını ve kurumlarını devam ettirirler. Örneğin insanların deniz ulaşımında kullandığı araçlar Fenike kürekli gemilerinden Osmanlı kalyetalarına, daha sonra buharlı gemilere ve günümüz dev konteyner gemilerine dönüşmüştür. Araçların teknolojisi ve yapısı zamanla değişse de insanların deniz yoluyla ticaret yapma ihtiyacı süreklilik göstermiştir. Tarihçiler geçmişi incelerken hem yaşanan bu değişimleri hem de korunan süreklilikleri tespit ederler.

Soru 6: Deniz ulaşımı örneğinden hareketle tarihteki 'değişim' ve 'süreklilik' kavramlarını açıklayınız.

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Deniz ulaşımında gemi teknolojilerinin (kürekli gemiden buharlı ve modern yük gemilerine) gelişmesi 'değişim'i gösterirken, insanların deniz yoluyla taşımacılık ve ticaret yapma ihtiyacını sürdürmesi 'süreklilik' kavramını ifade eder.

Güncel öğretmen paketlerimizi incelemek için tıkla: https://www.shopier.com/s/store/tarihkursu

Tarih bilimi ile fen bilimlerinin çalışma yöntemleri birbirinden oldukça farklıdır. Fizik veya kimya gibi fen bilimlerinde bir doğa olayı laboratuvarda tekrar tekrar denenip gözlemlenebilir ve kesin kanunlara ulaşılır. Oysa İstanbul'un Fethi veya Kades Antlaşması gibi tarihsel olaylar bir kez yaşanır ve laboratuvarda tekrar edilemez. Bu nedenle tarihçiler deney yapmak yerine geçmişten günümüze ulaşan kanıtlara dayanarak çıkarımlarda bulunurlar.

Soru 7: Tarih biliminin fen bilimlerinden ayrılan en temel farkı nedir?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Fen bilimlerinde olaylar laboratuvarda tekrar edilip deney ve gözlem yapılabilirken; tarihsel olaylar bir kez yaşandığı için laboratuvarda tekrar edilemez ve tarihçiler geçmiş kanıtlardan yararlanarak çıkarım yaparlar.

Arkeologların yaptığı yeni kazılar ve bulunan yeni belgeler tarihe dair bildiklerimizi güncelleyebilir. Örneğin Şanlıurfa Göbeklitepe kazıları veya İtalya'da bulunan bronz heykeller, insanların eski dönemlerdeki yaşamı hakkında ezber bozan bilgiler sunmuştur. Ortaya çıkan bu yeni bulgular sayesinde eski kabuller gözden geçirilir ve tarihsel bilgiler yeniden değerlendirilir. Dolayısıyla tarihsel bilgi sabit olmayıp yeni kaynaklarla gelişen ve değişen bir yapıya sahiptir.

Soru 8: Arkeolojik kazılarda yeni belge ve bulguların ortaya çıkması tarihsel bilgilerimizi nasıl etkiler?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Yeni belge ve arkeolojik bulguların ortaya çıkması, geçmişe dair bildiklerimizi günceller, eski kabul ve ezberleri değiştirir ve tarihsel bilgilerimizin yeniden değerlendirilmesini sağlar.

Güncel öğretmen paketlerimizi incelemek için tıkla: https://www.shopier.com/s/store/tarihkursu

Ünlü düşünür ve tarih filozofu İbn Haldun, Mukaddime adlı eserinde tarihe eleştirel gözle bakılması gerektiğini vurgulamıştır. Sadece kulaktan kulağa yayılan nakillere ve söylentilere doğrudan inanmanın insanı yanıltacağını ifade etmiştir. Tarihçinin görevi, ulaştığı bilgileri eleştiri süzgecinden geçirerek gerçeğe ne kadar uygun olduğunu araştırmaktır. Ancak bu eleştirel yöntem sayesinde geçmiş hakkında doğru ve güvenilir bilgiye ulaşılabilir.

Soru 9: İbn Haldun'a göre geçmiş hakkında doğru bilgiye ulaşmak isteyen bir tarihçi ulaştığı haber ve kaynaklara nasıl yaklaşmalıdır?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: İbn Haldun'a göre tarihçi kulaktan kulağa yayılan söylentilere doğrudan inanmamalı, ulaştığı bilgi ve kaynakları eleştiri (tenkit) süzgecinden geçirerek gerçeğe uygunluğunu incelemelidir.

Tarih araştırmalarında sadece yazılı metinler değil; minyatürler, tablolar, fotoğraflar ve tarihi nesneler de birer kaynak olarak kullanılır. Örneğin Kanuni Sultan Süleyman'ın cülus törenini gösteren minyatürler veya Pieter Bruegel'in Küçük Buzul Çağı'nı tasvir eden tablosu o dönemin yaşamı hakkında önemli ipuçları verir. Görsel kaynaklar, geçmişte yaşanan olayların atmosferini ve insanların giyim, mimari gibi özelliklerini daha canlı şekilde anlamamızı sağlar. Tarihçiler bu görsel malzemeleri diğer belgelerle birlikte inceleyerek geçmişi zenginleştirirler.

Soru 10: Minyatür, tablo ve fotoğraf gibi görsel araçların tarih araştırmalarındaki rolü ve önemi nedir?

Öğrenci Cevap Alanı:

.....

.....

Tam Doğru Cevap: Görsel araçlar, o dönemin yaşam koşulları, giyim kuşamı ve mimarisi hakkında canlı ipuçları verir; tarihçilerin geçmişteki olayların atmosferini daha iyi anlamasını ve yazılı belgelerle birlikte geçmişi canlandırmasını sağlar.